

Erdélyi Híradó.

Indult Kolo'svárról, Szombaton, November' 23-kán, 1833.

Mikor?	Levegőmérő (Barom.)		Reaum. Hévmerő		Szél	Idő járás.
	reg. 7 óra.	délben.	reg. 7 óra.	délben.		
Nov. 19-kén	27''11'''	—	+ 1	+ 3	K D. 1	Reg. eső, azután hó, estve felleges 42 kub. h.
20-kán	27''11'''	—	+ 2	+ 3	K D. 1	Egész nap felleges.
21-kén	27''11'''	28''	+ 1	+ 2	K D. 1	Egész nap felleges.
22-kén	27''10'''	27''10'''	+ 1	+ 2	K D. 1	Egész nap felleges.

Magyarország. Austria. Oroszország. Németország. Olaszország. Németalföld. Franciaország.
Portugallia. Spanyolország. Törökország. Spanyol Amerika. Nemz. Társal. 22-dik Sz.

MAGYARORSZÁG.

Pest. Novemberünk 10-dike, a' nemzeti nagyságot igazán óhajtó Magyarának fényes, derült és öröminnep volt. Ekkor tartá ugyan is a' magyar tudós Társaság nemes Pest-vármegye nagyobb teremében második közülését; melyet minekutánna a' szeretve tisztelt Elölülő Méltóságos Széki Teleki Jósef Gróf úr ó Nagysága fontos tartalmu, 's kedvesen folyó ékes magyar beszéddel nyitott-meg; a' köz kedvességű Titoknok Tek. Döbrentey Gábor úr a' Társaságnak 1832. Nov. 16-dikától fogva e' folyó 1833. November 9-dikéig folytatott munkálódásait érthető világossággal terjeszté-elő. Majd az elhunyt Imre János és Tittel Pál rendes tagok felett két emlékbeszédet hallottuuk, jelest, gyönyörű magyarsággal készülttet 's a' boldogult tudósok érdemeit méltó fényökben festőt T. Szalay Imre és Bitnicz Lajos rendes tagoktól; emezét Helmezy Mihály olvasta. Közben Györy Sándor rendes tag, osztályában széles esmeretséget mutató, azonban lelkes hazafiságu értekezést tartott a' Duna regulázásáról. A' kedvelt Kisfaludy Sándor ez évben

literaturánkat ismét egy új „Szigliget“ című regével gazdagítá 's azt Hoblik Márton levelező tag olvasta-fel. Az ezek után közlött jelentésekből tudjuk: hogy a' nyelvtudomány osztályának 1831-re kitett jutalom-kérdésére beadott 7 felelet között legjobbnak talált, és így 100 darab aranyat nyert felelet a' Csató Pálé; az ehhez legközelebb álló külön tisztelet-jutalomra érdemesített; az 1832-ben 200 darab arany jutalmat nyert magyar munka Kresznerics Szótára. Ezután mint legdicséretesebbek említették: a' Béltéki Ház; Kisfaludy Károly munkái; Kölcsey versei, és a' Szilágyi Ferencz Klioja. Az 1831-re kitett mathesisi kérdésre csupán Varga János, most körösi reform. professortól érkezett felelet, 's a' Társaság törvénye szerint nyere a' 100 darab arany jutalmat. Az eredeti szomorú játékra kiteve volt 100 darab arany jutalmat koszorúzott költőnk Vörösmarty „Vérnász a“ (Blut-hochzeit) nyerte. Kihirdettettek ezután a' törvény és természettudomány osztályainak következő jutalomkérdései:

Törvénytudományi kérdés. *Tett-e ő magyar nemzet, honalkotmányában az időkhöz és körülményekhez alkalma-*

zott változtatásokat, 's ha tett, melyek azoknak vonatai?

Természettudományi kérdés. *Mi a' Magyarország' némely vidékein előforduló pokolvarnak természete, melyek okai, óvó és gyógymodjai?*

Mind a' két kérdés' megfejtése 1835b. Martius' 19-dikéig váratik be a' Társaság' titoknokához, a' szerző' nevét magában foglaló lepecsételt levél mellett, valamint a' megfejtés első lapján a' szerző' neve helyett, utasítás végett ugyan azon jelmondás álljon. Külön mindenik kérdés' jutalma 100 darab arany. Kibírdettetett a' magyar játékszinnek Budapesten állandó megalapítása iránt kitett jutalomkérdés is; a' felelet 1834. Jun. 8-káig váratik-be, 's a' jutalom 50 arany lészen. Végre az előlülő Gr. ő Nagysága a' mind két nemből számosan látogatott 's köz tetszést és örömjeleneket nyert ülést rövid de nyomos foglalatú beszéddel rekeszté. — Minden álvéleménynek el kell enyésznie; megnémulnak lassankint a' balitéletek 's az egész Nemzet forró hálák közt ismeri-meg és köszöni dicsően uralkodó ELSŐ FERENCZÜNK boldogító korának, a' nagy Széchenyiek, Telekyek 's Vayak méltó unokáinak és a' magyar hon több igazán lelkes fíjainak egy oly rá nézve kedvező hatású intézet létesülését, mely őt a' miveltség fensőbb 's nemesebb fokához vezetii!

Az elhunyt Görög Demeter titztag helyett, 's még egy egészszen új helyre gr. Andrassy György és Kovács János, az ifjú Magyar király magyar nyelvbeli egykori tanítója választattak.

Po'sony, nov. 12-kén: A' KK és RR táblája, e. h. 7-kén tartott ülésben az urbarium tárgyban készült 4dik izenetet elfogadta, mely szerint a' RR. most is megmaradtak, azon előbbi határoza-

taik mellett, hogy a' jobbágyi tartozások örökszerződések útján megváltathassanak, az úriszék a' földes úr 's jobbágy közti perekre ki ne hasson, ki-sebb edényekben idegen vidékről hord béhozhasson, 's az uraság erdeiben gyünölcsöt szedni szabad legyen. Nov. 11-kén tartott országos ülésében a' Főrendek látván hogy ellenkező vélemények támogatására már minden okokat kimerítettek, kinyilatkoztatták, hogy belső meggyőződésekből esett határozatukhoz tovább nem ragaszkodván, az urbariumi cikkelyeknek ő Felsege elébe leendő terjesztését nem késleltetik. A' Főrendek ezen határozata a' váczai püspök ő exja szónoksága alatt a' RRhez által vitetve, ott az nagy örömmel fogadtatott.

AUSTRIA.

Azt beszélük, így ír a' nürnbergi Korrespondent, a' török kormányval alkudozasok kezdődtek, hogy a' gőzhajókkal hajózás a' Dunán egész a' fekete tengerig kiterjesztessék. Az alkudozasok közelgetnek végződésekkhez, 's örvendetes következással biztatók. Jelenleg a' Dunán Magyarországbán két gőzhajó járnak: „I Ferencz“ 60 lóereü, és „Duna“ (nevü gőzhajó) 50 lóereü. A' harmadik, 50 lóereü gőzhajó. „Pannonia“ jövő tavasszal fog műhelyről a' Dunára bocsátatni.

Bécs, nov. 10-kén: Prágából érkezett tudósítások szerint herczeg Lichtenstein Aloysius, cs. k. haditármester 's csehországi commandirozó general hosszas betegeskedése következássében, nov. 4-kén délután meghala. Kora halálát mindenek fájlalják, 's emlékezete az egész monarchiában éloi fog.

OROSZORSZÁG.

Nyugoti Siberia főkormányozójának előterjesztésére, 104 fogoly és az őket kísérő bataillon, azért hogy Sibiába men-

tekben Tobolsk gouvernementban Pevewalowa nevü faluban egy égis oltásában derékül viselték magokat, a' császártól következőleg jutalmaztattak-meg: mindenik kísérő katona 25 rubelt, és mindenik fogoly 15 rubelt kapott; ezen kívül a' foglyok közül azok, kik Sibiériában munkatételre is íteltettek volt, már csak az ott megtelepedésre kényszerítettek, azoknak pedig, kik csak Sibiériába telepedésre íteltettek volt, de munka tételre nem, szabad lesz ha tetszik, hazájokba vissza jöni.

A' ministeri tanácsnak oct. 22-iki, felső helyt helybehagyott határozata következtében, a' folyó's következő esztendőben mindenféle gabonát szabad lesz egyik orosz kikötőből a' másikba idegen nemzetbeli hajókon vám fizetés nélkül hordani, mind azonáltal azon feltétel alatt, hogy a' gabonák küldözöji irásban kötelezzék magokat arra, hogy annak idejében levelekkel bizonnyitják, hogy az elhordott gabona valósággal orosz kikötőbe vitetett.

A' császári lakóvárosban hirtelen felhágván minden féle gabonának az ára, a' város gabonátáraiban 1852-ben olcsó áron bészedett gabonák a' szükölködőknek ugyan azon áron eladattak.

NÉMETORSZÁG.

München, nov. 5-kán: Karandja herczeg görög követnek tegnap előtt délután volt szerencséje, király ő Felségének megbízó levelét, 's a' Megváltó rendje nagy diszjeleit általadni.

Darmstadt, nov. 2-kán: Rendeink országos gyűlése ma reggel oszlattaték el a' nagy herczeg ő királyi magassága rescriptuma által, melyet a' második kamarába az igazgató státus minister báró du Thil hozta, kísértetve titkos státustanácsos Lehmanntól és titkos udvari tanácsos Hoppetól. Az első kamarában a'

financzministerium előlölője báró Hoffmann adá hirül a' rescriptumot. Egyéb indító okokon kívül az elosztatást az szitteté, hogy nagyobb része második választottságunknak, melynek miat tudva-vagyon a' tizenkét rendelést tárgyazó ministeri parancsolat tudósítástétel végett által adatott volt, tagadó felelet adásra határozta magát. Továbbá a' kamara előlölője is azt jelentette volt már ezelőtt néhány nappal, hogy a' német szövetség határozati feletti tanácskozást közelebbről napi rendre szándékozik tenni. Azt mondják, a' Rendei elosztását parancsoló edictum után haladék nélkül új követválasztatások rendeltetnek az újonnan egybevivandó Rendei gyűlésére. A' második kamara 159 ülést tartott ezen országgyűlése alatt. — Titkos státustanácsos Jaup, fő erdősz tanácsos Brandis, kormányzéki tanácsos Gagern, főtörvényzéki tanácsos Höpfner a' státus tanácsból kirekesztettek, Gagern és Busch urak a' kamarás urak sorából kitöröltettek. Mind ezek az elosztatott bassiai kamarák tagjai voltak, 's a' kormány elleni oppositiot legmérgesebben támogatták.

Stuttgart, nov. 5-kén: Második kamaránkban ma folyt a' rég nagy figyelemmel várt tanácskozás a' biztosságnak neuenburgi követ dr. Schott indítványa iránt tett tudósítása felett; az indítvány az volt, hogy eltöröltetvén a' censura, a' constitutio szerénti sajtó szabadság állitassék vissza. A' vitatás ezen tárgy felett nyolcz óráig tartott. A' kamara végre ezeket határozá 1) 53 szózattal 38 ellen: nem szózatól legelőbb a' biztosság ajánlása felett (mely az indítvány elmellőztetését vagy félrevettetését javallá); 2) 64 szózattal 27 ellen: Schott követ azon javallatát v. indítványát, hogy a' kormány kérettsék-meg a' censuranak eltöröltetésére, 's a' sajtó szabadságnak

constitutio szerént vissza állítására, elfogadja; és 3) hogy a' censurára eddig ele tett és 2125 forintra menő költséget helybehagyja ugyan, de jövődre nézve minden e'féle költségeket megtagad.

OLASZORSZÁG.

Róma, oct. 22-kén: Múlt pénteken estve Rafaelcsontjai a' pantheon templomban ismét az eredeti sirba helyhezttettek el a' Madonna del Sasso alá. Az ezen nevü óltár előtt gyászalkotmány volt felállítva, melyen a' mahagoni fa koporsó a' híres maradványokkal, égő viaszgyertyákkal körülvéttelve állott. A' s. luca's archaeologiai akadémiák tagjai 's a' dei virtuosi del Pantheon társasága megjelentek, 's azon kívül még 3000 bémenetelt engedő billét osztatott ki. Az innepi pompa úgy volt elrendezve, hogy az tökéletesen hasonlított ahhoz, mely a' meghalt pápák temettetésekkor tartatni szokott. — A' spanyol király halála Romára nézve különös fontosságú tárgy, 's a' királyné megesmertetését nagy nehézségek akadályozzák. Ha a' határozások az europai politikában nem a' pápától erednek is ma mint hajdon, csak ugyan a' mostani eset kivételt érdemel. Mert hogy a' királyné az idevaló udvar megismerése által morális felsőbbséget nyerne, az kétséget nem szenved, sőt azt lehet hinni, hogy ezen megismerés által a' királyné ügye tökéletesen biztosítva lenne. Még semmi sem hallatik arról, micsoda lépéseket tett az itteni udvarnál a' spanyol követ, Labrador marquis, ki párthive a' királynénak.

NÉMETALFÖLD.

October 31-kén a' generalstátusok mind két kamarájának biztossai a' királyi palotába menvén, általadták ő Felségének a' kinyitó beszédre készített adreppet, melynek felolvasása után a' király következőleg felelt: Örömmel fogadom

azon adreppet, melyet a' két kamara köz megegyezéssel készített. Ezen egyetértés bizonyossá tészem engem a' gondolatok megegyezéséről, melyre számot is tartok, 's különösen ösztönül szolgál arra, hogy németalföld szabadságáért, méltóságáért, 's jóllétéért mindent megtegyek. Ezentul is számot tartok ezen egyetértésre, 's reményelem hogy a' gondviselés segedelmével bódogabb jövődőt fogunk érni, 's eldődeink választott mondasát: „az egység erőt ad“ mindég fentartandjuk.

FRANCZIAORSZÁG.

Az October 30-kán kiadott bulletin nagyobbára azon Ordonnanzokat teszi köz hírré, melyekben a' Bastile lerontóinak a' juniusi megsebesített nemzeti öröknek, vagy az ezen napokban elesett vitézek árváinak, 's Özvegyeinek nyugpénz rendeltetik, még pedig magoknak a' megsebesített vitézeknek 400-tól 1000 frankig, az özvegyeknek 500, az árváknak 250 frank.

Néhány nap óta nem kevés nyughatatlanságot okozott Párisban különösen a' National 's Tribune kiszttetésekre lett egyesületeik (coalitions) a' mesterembereknek, kik munkájok bérit felyebb emeltetni, a' dolgozások órájit pedig kevessebbre szállítani kívánták.

November 3-ikán vala Párisban ezen főváros és kerülete nemzeti örségének nagy megszemléltetése, melyre a' belga király és királyné ő Felségek is megjelentek. Belga király ő felsége belga polgári ör-formaruhában volt öltözve, 's a' becsületrend nagy pántlikáján és általa felállítatott Leopoldrend keresztjén kívül más diszjeleket nem hordozott. A' Bulletin de Soir szerént ezen megszemléltetésen 30,000 nemzeti örnél több volt fegyverben.

(Messenger) Vernet kurir ma (oct.

29) nagyon jól van, élete iránt többé nincsenek félelembe.

PORTUGALLIA.

(Courrier). Don Miguel sergē Santarem felé visszavonulta alatt a' királyné sergeitől szüntelen fogyasztatott. Első két napon 1000 embert vesztett 's a' megsebesítettek, 's sok lövő szerezket a' győzedelmesnek volt kéntelen hátra hagyni. Az önkéntesek valamint a' rendes katonák is minden alkalmat használoak az elszökésre. Magános tudósítások szerint, don Miguel, ki sergei hátrálásán dühösségben jöve egy rosz hírt hozó katonát kardjával arczban vágott, maga is terhes sebet kapott, sőt némelyek szerint ezen sebben megis holt. Lissabonban midőn a' Nautilus onnan kiindult (20-án) az a' hír terjedt-el hogy gróf Saldanha 19-kén Santaremet megvette. Lissabon a' győzedelem öröme három nap egy-másután világosított-ki. Az ottani vizcsatorna újra helyre állított; eleség bővséggel van. Angliából újlag számos ujonczok érkeztek, kik iránt közönségesen nagy figyelemmel vannak. Lissabon oly nagy csendességben van, hogy az útszán alig láthatni egy policziai bízost. Már tökéletes bizonyosnak látszik, hogy don Miguel sergei nem állhatnak tovább ellent. Báró Sa-nak osztálya 13-kán Alanquert oda hagyta, 's Rio Mayorig nyomúlt-elő, hogy don Miguel seregeitől a' Santaremből Coimbra felé Estoudo Velhaba vezető útát elzárja, a' miben boldogult is. Saldanha északra akarja útját állani a' don Miguel sergének, hogy így azt Abrantesen keresztül Alemtjoba szorítsa, a' hova Villafort egy 4000-ból álló haditesttel haladék nélkül küldni akarják. A' 800 főből álló tizedik vadász ezred Lissabonban már egészen teljes számmal van. Az 500-ból álló angol ba-taillon, más két csak most állított ba-

taillonnal készen áll a' kiindulásra. Oct-18-kán don Miguel még ma reggel 9 ó-rakor Santarem bírtokában volt, Saldanha pedig csak 3 angol mértföldnyire állott tőle, 's mihelyt az észak felől útban lévő sergek megérkeznek, azonnal megtámadja don Miguelt. October 19-én don Miguel Santaremen alól 5 kiságyús sajkát öszve rontott, de a' rajta lévők megmenekedtek. Az Assessán lévő hidat, mely Santarem kulcsa, Saldanha bírtokába engedték a' miguelisták, melyből az látszik, hogy Santaremet oda akarják hagyni, a' minthogy butoraikat el is küldötték Abrentesbe, Elvasba pedig tarakat állítottak-fel. A' királyné tegnap az Ajudai palotában volt. October 19-kén d. u. 4 órakor: Bizonyosnak mondják, hogy Saldanha Santaremet ma reggel elfoglalta, 's don Pedró oda menni készült.

Lissabonban is elterjedt azon hír, hogy don Miguel kapott sebében megholt, de mivel erről valamint a' Santarem megvételéről is a' Lissaboni hivatalos tudósításokban legkissebb emlékezet sincs, ennél fogva mind a' két hír kevés hitelt érdemel.

A' Times egy lissaboni levélnek következő kivonatját közli: Candido Jose Xavier don Pedró leghittebb 's kedveltebb ministere october 14-kén megholt. Helyébe Joaquim Antonio d' Aguia egyik a' Jose da Silva-Carvalho barátjai közül lett belső ministerré. Margiochi Saldanhanak felekezetéből tengeri Agistinho Jose Treire pedig ideigleni külső ministerré, neveztetek-ki. Beszélik, hogy don Miguel egy proclamatiot bocsátott-ki sergéhez, melyben annak tudtára adja hogy Trastos-Montesbe akar menni.

October 16-kán érkezett-meg Lissabonba Oberster Kelly 500 angol ujonczal, kikhez minden órán még 1500-

at várnak. Ezek többnyire mind ifju jó kinézésű emberek. Az Oberster töstént bémutatott don Pedrónak, katonáji pedig kaszárnyákba szállítottak.

Lissaboni magános levelek october 19-ről írják: Algarbiából azon tudósítások érkeztek, hogy a' miguelista guerillák nagy veszteségű megverettetést szenvedtek Lagos és Faro ellen tett próbatételekben; 's ezek valóban vigasztaló tudósítások, ha fontolóra vesszük azon nyomorgatást, melyet ama provincia lakossainak ezen ragadozók fosztogatásai, 's kegyetlenkedései miatt oly időben kellett szenvedniek, melyben Lissabonból csak csekély segédelmet lehetett nyújtani nekik.

(Cronica Constitutional). Lissabon, october 19-kén: Marsal gróf Saldanha cartaxoi fő hadi szállásáról 18-dik estvéjén azt írja, hogy a' két tábor állása még az, mely az előtti napon volt. Az ellenség Santaremet elfoglalva tartja még, 's a' mi elő őrijeink a' város mellett állanak. Az ellenség minekutánna egy osztály gyalogsággal és lovassággal és három ágyuval Almeirimben keresztül a' Tajó déli partjára vonult, a' víz mentében lefelé ment Salvaterraig szinte, hol ágyusajkáink közül néhányat vasmacskán állva talált, 's 18-kán reggel hevesen kezdvén ellenek tüzelni, kettőt a' sajkákból melyek víz nem léte miatt fővényre jutottak, elrontott. A' hajóslegénység megmentetett, 's az ellenség próbatételének nem vette semmi további hasznát.

(Times). Santaremi privat levelekből azt halljuk, hogy don Miguelnek két leánytestvére még azon városban van; egyik azok közül, donna Isabella Mária (a' volt Regens) nagyon megszorítva tartatik; tömlöcztartóján kívül mást senkit sem szabad látnia. Ezen királyi vérből való személyek, azt mondják, nagy

hijjával vannak minden commoditásnak.

SPANYOLORSZÁG.

Az Indicateur de Bordeaux jelenti Bayonneból october 27-ről: A' generalis Sarsfield alatt Burgosban egybe vont sergek 24 kén indultak ki onnan. Mint egy 2500 gyalog ott helyben maradt; 400 lovas pedig Wall alatt Vittoria ellen küldetett; maga Sarsfield 4000 emberrel Reynosan és Balmasedan keresztül Bilbaonak indult. Míg ezen két osztályok Vittoriát és Bilbaot ostromlandják, az alatt Castannon egész erejével a' Bergerais Arragoniai insurgenseket fogja megtámadni, remélvén hogy így Castiliát Navarrát és Biscayát egyszerre lecsendesítheti.

Egy Bayonneból october 29-ről költ levél szerént Logronno, Alfaro, Haro, Santo-Domingo de la Calzado átaljában véve az egész Rioja (a' Castillia Navarra és Alava között fekvő földrész) felátadt II donna Isabella ellen. Nem lehet tagadni hogy egész Spanyolországban nagy mozgás 's minden felé elágazott veszedelmes factio van a' kormány ellen.

A' Madridi udvari újság october 22-ről a' Regens királynénak következő rendelését közli: Hogy a' nemzeti szorgalom elősegélése iránti buzgoságomnak, 's magam hasznát nem keresésemnek újabb jelét és példáját adjam, szeretett kedves leányom II-dik donna Isabella királyné nevében ezennel megparancsolom hogy ezentul a' kristálynak Madridba valamint az ország több részeibe bébozatala, 's készítése szabad legyen, a' béhozott portékákra kiszabott törvényes vám fizetés mellett.

Madridban october 23-kán viradtkor csak nem minden útsza szegeleten egy nagy czédulát lehetett felragasztva látni, melynek nyomtatott sorai ezen szavakkal

végződtek: „Madridiak! Don Carlos Esztremaðurába megérkezett. Sebessen nyomjál erre, hogy országa kormányát álltal vegye. Adjuk vissza neki a' királyné által bitanglott hatalmat, 's báládatossága nem fog megszűnni. Hagyjuk-el az Istenről elhagyatott királynét! Könyessük vittoriai, bilbaei, logvoni 's más önévezetes helybeli atyáknfijai példáját, 's ügyünk meg van szabaditva. Éljen V. Károly! Halál a' királynénak!“ Ugyanazon napon a' teljes tanácsgyűlésben meghatározatott, hogy a' királyi önkéntesek fegyverkeztessek-le. — Madridban a' királyi önkéntesek nem oly könnyen fegyverkezthettek-le mint eleinte írták, két órát tartott a' véres csata, Madrid utcaiban sok vér folyt, a' kir. seregek közül 15000 a' kir. önkéntesek közül 6000 esestek-el. Ezen csatázásokban a' rendes katonasággal a' nép is egyesült a' carlisták elnyomására. Alig vala a' győzedelmel elhatározó, a' nép azonnal a' királyi palota eleibe tudult, 's barsogó kiáltások közt kívánta a' Zea 's Cruz miniszterek fejét, csak ugyan nagy bajjal a' népet lecsendesítették, 's a' fenn nevezet miniszterek megtartották ministeri hivataljokat. Azon emberek kik ezen miniszterek fejét kívánták nem voltak a' nép seprejéből, hanem az előkelőbb birtokosok közül valók.

(Temps). A' madridi királyi önkéntesek 6—8000 emberből állanak, 's csak névvel önkéntesek, mert öltözetet és táplálást nekik mindég a' kormány adott.

A' spanyol határszélekről november 1-sőről jött újabb tudósítások szerint Merino pap még mind Burgos 's Madrid közt van, Lerma, Arada, Penaranda, Roa, Rioga, Segulveda 's Segovia városokon keresztül menvén, mind ezen városokban lévő kir. önkénteseket maga

sergeivel egyesített. Ugyan csak Merino egy nyilatkozatványt bocsátott-ki, melynél fogva mind azokra halálos ítéletet mond, kik a' kir. önkéntesek közül őtet nem követik, vagy a' kik a' királyné részére az engedelmesség esküjét leteszik, 's a' kik don Carlost királynak meg nem esméri. A' Merino bandái Madridtól nyolcz óránnyira két gyors szekeret elégettek. Generalis Sarsfield még mind Burgosban van 8-9 ezer emberrel, 's lovasságra vár hogy Vittoria felé előnyomúlhasson. Egy Bordeauxi levél azt írja, hogy generalis Castanon a' Sarsfield segedelme megérkezésére való bíztaban igen messze haladott, 's a' lázadók őtet Bergorába bézárták.

Bordeauxból oct. 28-ról írják: Galitziában egy kerülő levelet terjesztgetnek, melyet az ottani Franciscanusok generalis Superiora bocsátott ki a' provincia klastromaihoz. A' levél Santiagóban költ oct. 12kén; 's végzetében hathatóson arra inti a' klastromokat, hogy azt tartsák titokban, azonban mégis kitudódott. Benne a' mondatik, hogy az Izrael háza veszedelemben forog, harczolni kell don Carlosért, még magának a' papságnak is, ha a' szükség úgy kívánja; terjeszteni kell azt a' hírt is, hogy Oroszország, Austria 's Prussia felségei segedelmet fognak küldeni; mert ügyök egy a' don Carloséval és a' spanyol papságéval.

Bayonne october 28-kan: Tudósításaink Bilbaoból 26-ig vannak. Midőn ott a' carlisták megtudák Santos Ladron halálát, dühösködve futkostak az útszán ezen kiáltással: Halál a' Negrosoknak! A' Corregidor Valdespina akadályoztatni törekedett ugyan őket, mindazonáltal nyolcz tisztet az ellen pártból elfogának, 's 3 millió real (750,000 frank) új adót vetettek-ki. Egy felszólításban an-

nakutánna kibirdettetett, hogy Mota 's Vhagon urak balálos büntetés alatt kiadattassanak. Ezeket egy szolgáló 24-en fel is adta, 's azonnal elfogattak. A' carlisták azután azzal foglalatostkodtak, hogy keményebb carlista tisztséget nevezzenek ki.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstántzinápoly oct. 10-kén: Alexandriából kevés örvendetest jelentenek a' legujabb levelek. Elim Efendi, ki a' Portától azon meghagyással küldetett Alexandriába, hogy az égyiptomi kormánnyal alkudozzék az adó iránt, egy lépést sem halad a' rábizottságban, ámbár egyébaránt nagyon megkülönböztetve bannak vele. Végre, mint mondják, ezen késeltetés miatt komoly előterjesztéseket tett, de azokra Mehemed Alitól a' következő feleletet kapta: „Mint hogy az ő pénztára mostanában egy nagy tábor és flotta kikészítése 's fentartása által feltétebb megterhelve 's kimerítve van, az adófizetésről szó sem lehet, 's annyival inkább nem, mivel ezen készüléteknek csak a' volt céljuk, hogy a' veszedelemmel fenyegettetett Islamismus megszabaditassék és oltalmaztassék, következő képen azon készülétek valamint minden moslimek úgy a' Szultán interesséje tekintetéből is tétettek.“

SPANYOL AMÉRIKA.

Augustus 8-ról költ mexicói levelek szerént a' város állapotja nagyon szomorú. Ámbár az igazgatás a' Zavaletai egyezés következésiben egy közönséges amnestiát hirdetett ki, mégis ennek ellenére heten a' köztársaság legderekabb generalissai közzül az armáda névsorából kitöröltettek, 's az amnestia egyéb pontokban is sokképen megsértetett. A' Yorkinok, egy az északamerikai követ Poinsett-től alapított, 's lassanként minden Demagogusokat magában egyesített, sza-

bad kömivesi club, minden hatalmat magához kezdett ragadni. Ezen környülmények közt egy különben nagyon csekély Escalada nevü pártos Valladolidban a' congressus ellen feltámadott, 's a' valás mellett egy revolutiot hirdetett ki. Bár mily meglegedetlen volt a' nép miveltebb része a' Congressussal, még sem mutatott legkisebb kedvet is ily csekély ember, és semmi jó következással nem biztató vállolat mellett nyilatkozni, de a' Yorkinok ezt egy jó alkalmatosságnak látták, hogy ellenségeiken boszszujokat tölthessék, 's 52 személyeket, generalisokat, tudósokat, kereskedőket, 's ezek mellett minden Spanyolországban született papokat számkivettetni kívántak. A' Congressus egy titkos ülésében meghatározta ezen személyek számkivettetését, 's jószágaik elfoglaltatását, minden törvényes vád, meghalgtás, 's rendes törvénykezés nélkül. Ezen igazságtalan rendszabat Mexico legelőkelőbb familliajit sujtolta; némelyek a' megíteltettek közzül még elég idején tudósittatván, magokat megmenthették. Harminczan az inquisitio tömlöczébe vettek, a' hol tartatnak még most is, mivel a' tenger parton dühösködő cholera 's a' lázzadás miatt nem lehetett őket Tampicoba vagy Veracruzba vinni, honnan Új-Orleansba fognak szállittatni. Ezek többnyire mind oly férjfiak, kik a' szabadság melletti háborukban magokat kitüntették, nagyobbára a' spanyol tömlöczökben senyvedtek, életeket 's vagyonaikat a' köztársaságért kockára kitették. Ezen erőszakos elnyomás azt okozta, hogy Terra Calientében nagy része a' birtokosoknak fegyvert ragadott a' Congressus ellen, 's a' lázzadás veszedelmes lesz vala, ha a' cholera, mely néhány nap óta a' városban iszonyu pusztításokat viszen véghez, azt a' jelen pillantatra meg nem akadályoztatta volna.